

INSERTIUNI:

se plătesc cu prețuri foarte reduse.

Manuscrisurile sunt a se adresa redacției și acelea nu se înapoiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ACTIVITATEA

ABONAMENT:

Pe an 6 cor. pe $\frac{1}{2}$ an 3 cor.

Pentru plugari—țărani pe an 4 coroane.

Pentru România și străinătate: Pe an 16 franci.

Un număr costă 12 bani

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

Apare în fiecare Joi.

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

Înaltul ordin de zi cătră armată.

Afaceri de stat importante m'au reținut, de n'am putut, după cum aș fi dorit atât de mult, să iau parte la manevrele din acest an ale corpului 7 și 12 de armată.

Însărcinând pe Alteța Sa imperială și regală, domnul Archiduce și general de cavalerie Francisc Ferdinand ca să mă suplinească, din rapoartele sale am avut neconținut cunoștință despre cursul manevrelor și am avut mulțumirea, la care mă așteptam, de a auzi de la Alteța Sa numai laudă și recunoștință despre starea generală și operațiunile atât a celor două corpuri de armată, cât și ale detașamentelor mai mari de honvezime, cari fură trimise acolo.

La manevrele mari ale cavaleriei din Galiția, fiind Insu-mi de față, din nou m'am putut convinge despre dispozițiile lor instructive, despre conducere și executare, precum și despre excelenta stare și eminenta capabilitate de serviciu a tuturor trupelor, cari au luat parte la acele manevre.

Cu cât este mai justificată părerea favorabilă a Mea despre valoarea militară, despre serviciile devotate și despre cooperarea armonică a tuturor părților din armata Mea, cu atât mai mult trebuie, și cu atât mai mult vreau a-i menținea actualele ei instituțiuni dovedite ca bune.

Să aștepte cu deosebire armata Mea, — a cărei organizare solidă, tendințele unilaterale, cari ignorază înaltele probleme ce trebuie să le îndeplinească ar-

mata spre binele ambelor teritorii ale Monarhiei n'ar face, decât să o slăbească, — că nici odată nu vom renunța la acele drepturi și îndreptățiri, cari sunt garantate supremului șef al ei. Să-Mi rămână armata comună și unitară, așa cum este ea acuma, constituită o forță puternică spre apărarea monarhiei austro-ungare împotriva ori cărui dușman.

Credincioasă jurământului meu, întreaga mea putere armată va înainta pe calea îndeplinirii serioase a datoriei sale, petrunșă de acel spirit al concordiei și armoniei, care respectează ori-ce particularitate națională și rezolvă ori-ce contradicție, utilizând calitățile deosebite ale fiecărui popor spre binele întregului celui mare.

Dat în Cluj, Sept. 16, 1903

Francisc Iosif m. p.

Acest înalt ordin de zi a fost primit din partea opoziției ca o ofensă a constituției, în urma căruia din toate părțile s'a cerut convocarea dietei nemănat.

Președintele Apponyi a și invitat legislativa la ședință pe azi, Joi 24 Septembrie. — Mulcomirile reproduse din partea factorilor guvernamentali nu sunt de ajuns.

Față de acest ordin sunt două curente: să fie el în formă de reprezentare, s'au în chip de hotărâre, așternut spre pertractare înaintea dietei.

Moderatii acceptează părerea primă, iar opoziția este pentru a doua procedură. — Vom vedea care va învinge.

Stările interne și afacerile noastre pe zi ce merge tot mai grav se incurcă.

Cât sunt de acute vederile unora

și altora față de acest manifest, se poate convinge ori și cine din presă. Invectivele ce se cuprind în „Budapesti Napjok” dela 20 l. c. sunt cât se poate de aspre și ofensătoare.

Toastul M. Sale Francisc Iosif I.

La prânzul de gală, ce s'a dat Sâmbătă în palatul imperial din Viena, a rostit monarchul nostru următorul toast:

„Din inimă îți zic Maiestății Tale un Bine ai venit și mi exprim bucuria sinceră, că primesc astăzi în mijlocul nostru pe prietینul și aliatul credincios. Maiestatea Ta prin sosirea Ta aici mi ai împlinit dorința de a Te revede cu o bună voință, care îmi desteaptă sentimentul recunoștinței calde și care de sigur va întări cu putere nouă, potențată, legăturile atât de solide ale relațiunilor noastre reciproce. Pătrunș de această credință, permite-mi Maiestate să ridic acest pahar în sănătatea Ta, precum și pentru prietینia noastră neclătinabilă și să strig: „Trăiască Maiestatea Sa împăratul Wilhelm“.

Toastul împăratului Wilhelm.

Împăratul Wilhelm a răspuns următoarele:

„Plin de adâncă recunoștință, rog pe Maiestatea Ta să primești grațios expresiunea mulțămitei mele intime pentru cuvintele prietینești, cu care Maiestatea Ta m'ai bineventat, precum și pentru primirea cordială și strălucită, care mi-a pregătit-o orașul imperial dela Dunăre, cel totdeauna ospital și vecinic frumos, residența Maiestății Tale. Nimic nu-mi putea fi mai binevenit, decât să mă grăbesc la dorința Maiestății Tale aici, pentru ca să salut pe iubitul și magnificul prietین și aliat. Aspectul mândrelor regiamente ale Maiestății Tale mi-a fost

spre bucuria inimii, căci armatele noastre amândouă poartă și întăresc legătura țărilor noastre spre binele păcii în Europa. Când îmi ridic deci paharul în sănătatea Maiestății Tale, îmi iau voia a fi totodată tălmăciul sentimentelor tuturor Germanilor din imperiu, dând expresiune dorinței, ca Dumnezeu să binecuvinte și să țină pe Maiestatea Ta și Augusta Ta Casă. Maiestatea Ta împăratul și regele Francisc Iosif hurrah!“

Reuniunea a doua de înmormântare

DIN DEVA.

Inființată la 1886.

La 30 August 1903 ne-am ținut, cu ajutorul lui Dumnezeu, a XVIII-a adunare generală. Interes public servește, dacă culeg pe sama oamenilor de bine atari date, scoase din raportul general, cari vor ajuta reslătirea unui însemnat așezământ de binefacere pentru popor, biserică și preoțime.

I. Scopul

reuniunii este a da ajutor în bani la casa de moarte a membrilor sei și a îngriji de cuviința lor înmormântare.

Taxa de înscriere e: 2 cor. și competența de 60 fil. pe care o plătește fiecare membru, de câte ori moare câte un membru, la mâna unui portarel al reuniunii, care umblă din casă în casă, înscriind în cartea de membru numele membrului mort și eventuala plătită a competenței de 60 fil., din care îi crește membrului plătitor de atâtea-ori câte 50 fil., de câte-ori și-a plătit competența de 60 fil. în cârticica sa de membru.

Ajutorul în bani, ce se dă la cazul 1, de moarte, face: 100 cor. 50 fil., la al 2-lea: 101 cor., la al 3-lea: 101 cor., 50 fil. și așa mai departe tot crește până la 250 cor.

Cel-ce a plătit competențele de câte 60 fil. după 300 de membri morți,

FOIȘOARA

Recrutarea oștenilor în România și serviciul militar.

(a) (Urmare).

Primarul face o listă de toți tinerii cari au vârsta legiuată și o lipește la primărie și la ușa bisericii.

Toate listele comunelor se mai ved de o comisie în care ia parte pe lângă primar, sub-prefectul și oficerul delegat al oștirezii, cari încheie listele și apoi le trece pe toate într'una generală pentru toate comunele sub-prefecturii: comisia asta, are cădere să hotărăscă asupra plângerilor celor cari se cred nedreptățiți, sau cari ar fi fost înscriși fără vreme și care comisie poate șterge pe cei cari ar fi fost înscriși sau ale căror plângeri au fost găsite drepte.

2. Revisia flăcăilor și tragerea sorților, are loc cu începere dela 15 Februarie până la 30 Martie al fie-cărui an, înaintea unei comisii compuse din prefectul județului, un oficer superior, de obicei colonel, un doctor, un membru din consiliul județan și șeful depositului de recrutare; această comisie se cheamă după lege, consiliul de revisie al

recrutării, care merge din sub-prefectură în sub-prefectură, unde se adună flăcăii scriși și după ce ascultă plângerile fie-cărui și se face revisia doctorului, hotărăște: ori-că tinerul este recrutat, ori dispensat, ori scutit, ori amănat.

Cei găsiți sănătoși, trag sorțul, care nu este altceva de cât ordinea în care tinerii vor fi chemați la oaste, adică: Cele întâiu numere la armata permanentă, celelate cari trec de nevoia armatei permanente; se înscriu la schimb, așa că sorțul nu este ca înainte vreme un noroc de scăpare.

Dreptul la scutire de oaste, îl au acei din flăcăi, cari sunt betești, bolnavi fără leac sau de tot slabi; acestora li se dă un bilet de scuteală.

Despre dreptul la dispensă. Dispensa nu este o scutire totală de serviciul militar, ci numai în timp de pace; ear în timp de războiu, toți dispensații sunt chemați la oaste.

Acest drept îl au:

- Cel mai mare fecior dintre orfanii de tată și mamă;
- Cel mai mare fecior dintre orfanii de mamă, al cărui tată este dispărut;
- Singurul fecior, sau cel mai în vârstă dintre feciori al unei văduve sau în lipsă de fecior, ginere, în lipsă de ginere, nepot;
- Singurul fecior, sau cel mai mare

dintre feciori, al unui tată orb sau trecut de 70 ani, sau cu un betșug.

Dreptul la amănare, este de două feluri: amănare până la 2 ani pentru cazul că tinerul n'ar fi în de-ajuns crescut și sănătos și amănare până la 26 ani pentru acei tineri, cari au de isprăvit școlile și cei ce au a se preoți.

Acei tineri, cari au un frate sub drapel ca permanent sau în călărași cu schimbul, sau este singurul fecior la părinți, sunt recrutați în dorobanți cu schimbul.

Incorporarea flăcăilor permanenți se face în ziua de 1 Noembrie a fie-cărui an, când are loc liberarea leatului vechiu, ear a celor prevăzuți cu schimbul, se face după Paști, când sunt concentrați la instrucție 90 zile și apoi se lasă acasă de unde nu sunt chemați de cât o săptămână pe lună la schimb, ear la manevre toamna, o lună.

Termenul serviciului militar total, este de 25 ani și începe la vârsta de 21 ani, până la 46 ani, împărțit astfel:

- Serviciul permanent 3 ani,
- Serviciul de concediat 4 ani,
- Serviciul de rezervă 2 ani,
- Serviciul de milițian 6 ani și
- Serviciul de gloate 10 ani.

Cei cu schimbul fac 4 ani în călărași și 5 în dorobanți, ear ca concediat fac 3 ani

călărașii și 2 ani dorobanți; ear în rezervă, miliții și gloate, fac termenele oastei permanente.

Marinarii fac 5 ani serviciul permanent și 3 ani în rezervă, după cari trec în miliții.

Termine reduce. O parte din tineri cari au învățatură multă, fiind recrutați, ei n'au nevoie de 3 ani pentru a învăța serviciul militar, așa că fac numai un an activ, ear pe urmă se trec în concediu, rezervă miliții și gloate, cu leatul lor.

Așa dar un an fac următorii tineri:

- Bacalauri,
- Cei cari au isprăvit o școală practică sau centrală de agricultură sau silvicultură din țeară ori străinătate,
- Cei cari au isprăvit o școală comercială de gradul II-lea din țeară ori străinătate.
- Cei cari au isprăvit o școală normală de învățatori sau institutori.
- Cei cari au isprăvit o școală superioară de arte și meserii din țeară, fie a statului, fie județeană, sau comună,
- Cei cari au isprăvit o școală de declamație și musică, din țeară ori străinătate.
- Cei cari au isprăvit o școală de conductori, dela poduri și șosele.
- Cei cari au isprăvit școala de poștă și telegrafie superioară, din București.

(Va urma.)

Sămbătă în 3 Octomvrie n. a. c.
se va deschide

Baia de Vane

și Aburi

în Orăștie, Str. faurilor Nr. 8.

Scalde de aburi, pentru domni se pot lua: Mercuria și Sămbăta d. a. dela 2—8 ore. Duminica a. m. dela 6—11 ore, d. a. dela 2—6 ore numai cu 50 fil.

Scalde de aburi, pentru dame se pot lua: Marți și Joid. a. dela 2—8 ore.

Scalde de vane se pot lua în toată ziua dela 6 ore a. m. până la 8 ore sara.

PREȚURI DE SCALDĂ:

1 scaldă de aburi 1 cor., pentru școlari 80 fil., 1 scaldă de vană 80 fil., 12 scalde de aburi în abonament 10 cor. 12 scalde de vane în abonament 8 cor.

Rugându-mă pentru frecventare cât de deasă, semnez, cu toată stima

S. Birtler.

Avis.

Să face cunoscut, că la hotelul „Transilvania” din Orăștie (Szászváros) se află de vânzare din mână liberă 2 omnibuse acomodate.

„Dacia” apă minerală!

Dr. Hankó Vilmos profesor, membrul Academiei maghiare de științe, a caulficat apa naturală de conținut acid-carbonic a »Isvorului-Dacia» de apă gustoasă excelentă și de neprețuită.

Resultatul analizei și părerea sa o comunicăm în traducere autentică:

ANALISA CHEMICĂ

a apei acre »Isvorul-Dacia» din Șoimușul-Murășului lângă Deva.

	in 1000 grame apă
Calcium hydrocarbonat	1.0542 « «
Magnesium «	0.3497 « «
Calcium sulfat	0.2316 « «
Natrium hydrocarbonat	0.1705 « «
Fer «	0.0390 « «
Kalium chlorid	0.0520 « «
Mangan hydrocarbonat	0.0145 « «
Kalium «	0.0094 « «
Lithium «	0.0019 « «
Silicium dioxid	0.0096 « «
Suma substanțelor solide	1.9333 grame apă
Acid carbonic liber	2.3953 « «
Volumul acidului carbonic liber	1214.6 c. c.

Precum dovedește analiza »Isvorul-Dacia» din Șoimușul-Murășan (apă acra de Pauliș) e a se număra în grupa acelor ape acre pământoase, cari conțin fer. După caracterul seu chemic, format din cantitatea și proporția părților sale constitutive, isvorul acesta face parte din grupa apelor mai renumite. Are un prea plăcut gust și fiindcă conține deosebit mult acid carbonic — în privința căruia »Isvorul-Dacia» ocupă un loc între apele acre mai de frunte — prin limpezirea sa e o excelentă apă de beut. Pentru locuitorii părților lipsite de darul unei ape sănătoase: apa »Isvorului-Dacia» e de neprețuit. Din compoziția potrivită a apei se poate deduce, că și pentru praxa medicală »Isvorul-Dacia» va fi un factor important.

Conform actului alăturat, apa trimisă spre analizare s'a scos și sigilat în fața antistiei comunale.

Budapesta, la 3 Martie 1903.

(L. S.)

Dr. Hankó Vilmos m. p.,
profesor de chemie la școala reală
superioară de stat a cercului II-lea
din Budapesta, membru al academiei
maghiare de științe.

Am îngrijit, ca aceasta apă distinsă și recoroitoare, care beută curată și cu vin ori cu sirup este tot asemenea de excelentă, să fie pusă la dispoziția on. public.

Comandele se fac la biroul „Dacia” întreprindere de apă minerală în Deva, unde se află totodată și depositul.

Expediția se efeptuește în lăzi închise de câte:

- a.) 25 sticle à 1 Ltr. predat gara Deva cu prețul de Cor. 1.85
- b.) 50 « « 1 « « « « « « « « « 3.40
- c.) 25 « « 1/2 « « « « « « « « « 1.60
- d.) 50 « « 1/2 « « « « « « « « « 2.90

Transportul pe linia ferată privește pe cumpărător.

Pentru ladă și sticle ne retrimise se socotește:

- a.) pentru o ladă . . . . . Cor. 2.—
- b.) « 1 sticlă de 1/1 ltr. « .16
- c.) « 1 « « 1/2 « « .14

Isvorul mineral este proprietatea institutului de credit și economii »Dacia» societate pe acții în Orăștie—Szászváros.

Direcțiunea.

„MINERVA” institut tipografic în Orăștie.

Lemne de zidiri și scânduri.

Subsemnatul aduc la cunoștința on. public, că sunt provăzut din nou cu un bogat deposit de lemne de zidiri și scânduri, precum sunt: grinzi, vanturi, căpriori și tot felul de material de lemn.

Depositul meu se află în Orăștie (Strada Pricazului, casele Dlui V. N. Bidu) și o filială la Geagiu.

Se trage luarea aminte a on. public, că toate lemnele de clădire sunt acuirate din marele deposit de lângă Brașov, și anume, brad adus pe osie, ear' nu plutit.

Materialul bun și prețurile moderate sunt deja cunoscute.

Cu toată stima

Ferencz & Weinberger.

Institut tipografic în Orăștie.

HOTEL „TRANSSILVANIA”

Cafenea cu două biliarde,
Restaurant, Berărie, Sală im-
santă de joc și teatru, 10 odăi de
pasageri, Pavilion de vară cu popicărie,
Grădină pompoasă, Curte spațioasă cu șoproane
pentru trăsuri din provincie și grajduri, Omnibus
modern și trăsuri pentru gară și provincie. — Aici se
găsesc cu prețuri avantajoase mâncări de casă, vinuri exce-
lente și bere Kronen-Dreher. — Mercuria și Sămbăta
Concert. — Bucătăria dispune în fiecare Săm-
băta de pescării alese și făcute la gust. —
Curățenie exemplară, pe lângă asigurarea
unui serviciu ireproșabil.

Roagă prețiosul sprigin

cu toată stima

Vasile N. Bidu

otelier.